

Шеренгова Юлія,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності 013 Початкова освіта,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

науковий керівник **Березюк Олена,**
кандидат педагогічних наук, професор,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На сучасному етапі розвитку психолого-педагогічної науки досить гостро постає проблема творчих здібностей у підростаючого покоління, яка передбачає їх здатність критично мислити, вміння бути ініціативними, сміливими у своїх творчих рішеннях, мати нестандартний власний погляд на вирішення проблем, які ставить перед ними сьогодення.

Саме молодший шкільний вік вважається сенситивним періодом для розвитку творчої особистості дитини, її задатків та здібностей. Цей процес обумовлений активізацією інтересу, уваги та мислення школяра за використання сучасних та найрезультативніших технологій навчання, які полегшують сприйняття та обробку інформації. До таких технологій відносяться й комп'ютерні, які спрямовані на те, щоб не тільки стимулювати дитячу творчість але й збагачувати досвід школяра, спонукати до вияву самостійності, активності, фантазії у власній творчості, здатності висувати креативні ідеї, відходити від стереотипності мислення тощо.

Психологічно-педагогічні аспекти розвитку творчих здібностей учнів розкрито в працях таких науковців, як: О. Антонової, В. Антипець, І. Білої, Н. Будій, Т. Гарбузюк, О. Дубасенюк, Г. Костюка, Н. Менчинської, О. Скрипченко.

Особливості розвитку творчих здібностей молодших школярів засобами комп'ютерних технологій окреслено в дослідженнях: В. Андрієвської, Я. Василенко, Н. Олефіренко, С. Кшиштофа,

Г. Матвійчук та інших вчених.

Творчі здібності – це вроджені властивості, що забезпечують особистості успіх у тому чи іншому виді діяльності; це здатність школяра нестандартно вирішувати завдання, вміння логічно мислити, виявляти творчість у різних видах діяльності (навчальній, ігровій, конструювальній, художній, музичній та ін.)

Тому, сучасна початкова школа повинна створити сприятливі умови для творчості та реалізації творчих можливостей учнів. Саме використання комп'ютерних технологій у формуванні творчих здібностей учнів 1-4 класів є досить значимим у контексті вирішення різноманітних педагогічних завдань шляхом отримання загального доступу через мережі до джерел знань освітніх закладів, зокрема, у освітньому процесі початкової школи.

Зважаючи на вікову специфіку розвитку учнів початкової школи, ці групи технологій стимулюють інтерес та пізнавальну активність учнів початкової школи, спонукають учня до формування вмінь та навичок працювати творчо й самостійно, відходити від шаблонних суджень. Адже інформація, яка була здобута школярем через операції самостійного пошуку, аналізу, групування, систематизації, відбору головного від другорядного, сприяє розвитку критичного мислення школяра, формує вміння відстоювати свою позицію, а отже, мислити творчо [1, с. 3].

До комп'ютерних технологій які використовують в навчанні молодших школярів можна віднести такі:

Освітні платформи «Зум», «Мозаїк», які передбачають ІТ. Роль цих ресурсів у контексті дистанційного навчання важко переоцінити, адже опрацювання учнями інформації, різноманітних завдань значно полегшують вивчення предметів у початковій школі. Пройшовши квест або підготувавши доповідь або презентацію, учень набуває дослідницького мислення, тяжіє до критичних суджень, усвідомлює значущі проблеми. Не зважаючи на можливі помилки у оформленні завдання, школяр здобуває досить цінні вміння й навички, адже сам шукає й добирає інформацію, вчиться узагальнювати, класифікувати, погоджуватися та заперечувати у процесі пошуку та виконання завдання, завдяки чому формуються основи критичного мислення учня, його здатності генерувати ідеї, які не існували до цього [2, с. 22].

Мобільні ІТ. Мобільні пристрої, що використовуються у поєднанні з універсальним бездротовим зв'язком, є важливими інструментами для розширення можливостей навчання у початковій школі.

Типи мобільних технологій:

1. Бездротова технологія WiFi (Wireless Fidelity на базі стандарту IEEE 802.11 для бездротових мереж), що є способом високошвидкісного обміну даними, полегшує доступ до інформації скрізь, де є відповідні точки доступу.

2. Наявність смартфонів та планшетів у більшості учнів дозволяє впровадити інноваційні технології та допомогти учням та вчителям отримати доступ до цифрового контенту [3, с. 15].

Також варто співвідносити переваги застосування мобільних додатків у процесі навчання. застосування комп'ютерних технологій у програмах навчання. До цих переваг відносимо: швидкий доступ, можливість навчатися із будь-якої точки світу, можливість здобувати освіту у зручний для користувача час.

Форми застосування мобільних пристроїв у освітніх закладах є такими, як:

- Мобільний додаток «Щоденник», який зберігає проміжні результати навчання, містить інтерактивну дошку з розкладом занять, контрольними завданнями.

- Повідомлення про дату здачі та результати контрольних робіт.

- Стрічка новин з актуальними подіями, що відбуваються в освітньому процесі, заходами, поточними змінами.

- Оперативний допуск до баз знань та тренажерів.

- Активне використання методів аудіювання на заняттях.

- Контроль знань учнів шляхом онлайн тестування, що допомагає не лише швидко перевіряти правильність відповідей, а й зберігати бази даних усієї групи учнів [4, с. 24].

Переваги використання комп'ютерних технологій у процесі навчання у початковій школі:

- ✓ роблять процес навчання цікавим та різноманітним незалежно від місцезнаходження, можна займатися самоосвітою;

- ✓ ігрова форма, що викликає більше інтересу, ніж класичні організаційні форми навчання;

- ✓ можливість точного контролю відвідуваності;

✓ можливість проведення «п'ятихвилинного» контролю за знаннями, можливість прийняття самостійних та домашніх робіт в електронній формі, що змушує готуватися до кожного уроку всіх учнів;

✓ можливість збирання статистичних даних, аналізу динаміки засвоєння навчального матеріалу з різних позицій: кожен, хто навчається, ціла група, навчальний предмет, викладач;

✓ оперативний взаємообмін учасників навчального процесу важливою інформацією;

✓ індивідуалізація освітнього процесу – учні мають можливість вибору змісту навчання з урахуванням їх інтересів, внаслідок чого m-learning є орієнтованим на учня 1-4 класів;

✓ гнучкість, негайний доступ до інформації, необхідної для конкретної роботи за допомогою мобільних пристроїв, дозволяє підвищити продуктивність людини;

✓ самостійне навчання та негайне надання контенту на запит є характерними рисами m-learning. Воно надає користувачам можливість пройти навчання в неробочі години та створює умови для спільного навчання та взаємодії;

✓ мобільні пристрої можуть бути використані в будь-який час і в будь-якому місці: у ЗВО, будинках, поїздах, маршрутках, готелях і т.д.;

✓ учні можуть підтримувати зв'язок із вчителем, а також взаємодіяти один з одним;

✓ вчителі та учні можуть обмінюватися інформацією за допомогою електронної пошти, соціальних мереж (Facebook, Месенджер та ін.), можлива спільна робота за допомогою бездротової мережі або Bluetooth;

✓ використання мобільних пристроїв підвищує інтерес до навчання у тих учнів, які не проявляли себе у традиційній формі навчання [55, с. 81].

Також є й певні недоліки використання комп'ютерних технологій, до них можна виділити такі:

- можливість погіршення зору, постави, загального фізичного стану при тривалій неконтрольованій роботі з гаджетом;

- різноманітність модифікацій мобільних гаджетів, що застосовуються різними учнями, що може призвести до неможливості використання будь-якого навчального додатка або додаткових витрат навчального закладу на технічне обладнання;

- необхідність постійної фільтрації вхідного потоку даних з Інтернету;

- учень може абстрагуватися від заняття на розважальні додатки, які не мають жодного стосунку до навчання [5, с. 35].

Отже, сучасні учні все більше віддають перевагу інформаційним технологіям і використовують їх регулярно у своєму житті. Тому не дивно, що для них не складе особливих труднощів застосувати мобільні пристрої для навчання.

Інформатизація освітнього процесу початкової школи у сучасних умовах через зручність використання розширює та доповнює традиційне освітнє середовище цікавими новими формами, методами, прийомами й засобами, які цікаві, зрозумілі та, водночас, ефективні для формування знань, вмінь і навичок, а також творчих здібностей учнів.

Список використаної літератури:

1. Андрієвська В.М., Олефіренко Н.В. Інформаційно-комунікаційні технології – як засіб навчання математики у сучасній початковій школі. Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізикоматематичної і технологічної освіти. Кропивницький: КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2016. Вип. 10, ч. 2. С. 3-7.

2. Андрієвська В.М. Проект як засіб реалізації STEAM-освіти у початковій школі. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород : УжНУ «Говерла», 2017. Вип. 2(41). С. 11-14.

3. Балик Н. Р., Шмигер Г. П., Василенко Я. П. Формування STEMкомпетентностей у процесі підготовки майбутніх учителів до впровадження STEM-освіти. URL: http://mobile.elar.fizmat.tnpu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1007/Balyk_Shmyger_Vasylenko_Stem.pdf?sequence=1 (дата звернення: 22.03.2018).

4. Биков В. Ю. Інформатизація освіти. Енциклопедія освіти України. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/> (дата звернення: 22.03.2018).

5. Інтерактивні технології – стандарт сучасного навчального закладу. URL: <https://leater.com/ua/services/interaktivn-tekhnolog-dlyanavchannya.html> (дата звернення: 22.03.2018).